

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы МКҚК

Балабақша әдіскері:

К.А.Калиева

Балабақша меңгерушісі м.а:

К.С.Калиева

Кенес беру

«Баланың өзін-өзі бағалауы»

Өткізген: М.Максимова

Г.Кабылова

2019-2020 оқу жылы

Мектепке дейінгі жастағы балалардың өзін-өзі бағалауы

Адам бірнеше жағдайда болуына байланысты адам болады. Өзін-өзі бағалау ең маңызды болып саналады. Ол балада қоршаған орта деңгейіне ғана емес, субъективті жеке бағалауларына да жауап беру қажеттілігін дамытады. Мектепке дейінгі жастағы баланың дұрыс қалыптасқан өзін-өзі бағалауы жеке қасиеттердің жиынтығы емес, өзіндік білімі ғана емес, сонымен қатар, белгілі бір тұрақты объект ретінде жеке тұлғаны түсінуге мүмкіндік беретін детерминистік көзқарас.

Өзін-өзі бағалау адамның өз қызметінің бағытын және дәрежесін, қоршаған ортамен, қоғаммен қарым-қатынасын өзі анықтайтын ерікті өзін-өзі реттеу тізбегіндегі орталық байланыс. Бұл күрделі психологиялық құбылыс.

Өзін-өзі бағалау адамның психикалық жаңа мүшелерімен қарым-қатынасы мен қатынастарымен байланысты. Ол барлық іс-әрекеттер мен байланыстардың маңызды факторы болып табылады. Өзін бағалау қабілеті ерте балалық кезеңнен бастау алады, оның одан әрі қалыптасуы мен жақсаруы пәннің барлық өмірінде жүзеге асырылады.

Жеткілікті өзін-өзі бағалау адамның өзгеруіне қарамастан, жағдайдың өзгеруіне қарамастан, адамның өзгермейтіндігін сақтауға көмектеседі. Бүгінгі күні мектепке дейінгі жастағы балалардың өзін-өзі бағалауы мен оның жеке қарым-қатынастарына әсері айқын болып келеді.

Мектепке дейінгі жастағы баланың өзі баланың өзі туралы, өз мотивациясы мен адами қарым-қатынастардағы мұқтаждық туралы хабардар болу кезеңімен сипатталады. Сондықтан осы кезеңде білім берудің негізін қалайтыны өте маңызды. Болашақта балаға дұрыс баға беруге, өздерінің мүмкіндіктерін және күштерін көрсетуге, мақсаттар, міндеттер мен бағыттарды өз бетінше анықтауға мүмкіндік беретін өзін-өзі бағалау.

Мектепке дейінгі жастағы бала өз өмірінің фактісін түсінуге кіріседі. Шынайы өзін-өзі бағалаудың қалыптасуы балалардың өз дағдыларын, іс-әрекеттерінің нәтижелерін және белгілі бір білімін нақты бағалаудан басталады. Осы кезеңде балалар өздерінің жеке қасиеттерін бағалауда неғұрлым объективті. Олар ересек ересектер оларды бағалайтыны себепті өздерін асыра бағалайды. Ересек адамның бағалауы бойынша, баланың өзі бағалауы үлкен дәрежеде байланысты. Түсіну теріс әсер етеді. Ал бағаланған бағалаулар балаларға өздерінің әлеуетін асыра бағытта беру туралы пікірлерін бұрмалайды. Сонымен бірге, оң бағалаулар қызметте оң рөл атқарады.

Сондықтан, мектепке дейінгі жастағы балалардың өз іс-әрекеттерінің дұрыстығына айтарлықтай ересек адамдардың жеке ықпалы әсер етіледі. Сонымен қатар, өз бетімен қалыптасқан көзқарас, баланың қоршаған ортаны бағалауға неғұрлым сыни болуына мүмкіндік береді.

Басқа адамдарға қатысты мектепке дейінгі жастағы балалардың жеке ішкі жағдайы «Мен» жеке тұлғалар туралы, олардың әрекеттері, мінез-құлқы және ересек әлемнің қызығушылығы туралы хабардар болуымен байланысты. Бұл жастағы бала өзінің жеке басын басқалардан бағалауға тырысады. Мектеп жасына дейінгі балалар өздерінің қабілеттерін түсіну тек қана ересек адамдармен немесе әріптестерімен қарым-қатынаста болуымен ғана емес, сонымен қатар жеке тәжірибелік дағдылармен байланысты. Кішігірім адамдар өздерін жоғары бағалаған немесе жете бағаланбаған ересектердің бағалауларына аса сезімтал және сезімтал болып табылады, бұл оларды оңай басқарады.

Балаларды өздері туралы дұрыс білдіруді дамытуда маңызды рөл атқарады. Өздерін құрдастарының көзімен көре білу олардың арасындағы құндылықтармен алмасу арқылы дамиды, сонымен бірге басқа балаларға белгілі бір көзқарас пайда болады. Мектепке дейінгі жастағы баланың өз қызметінің салдарын талдауға қабілеті басқа балалардың нәтижелерін талдау қабілетіне тікелей байланысты. Өзін-өзі бағалаудың қалыптасуын ынталандыратын басқа тұлғаны бағалау қабілеті дамыған қарым-қатынаста.

Мектепке дейінгі тәрбиешілердің жеке іс-әрекеттерінің бай тәжірибесі құрдастардың сыни әсерін бағалауға көмектеседі. Балалардың арасында өзара бағалауды анықтайтын құндылық жүйесі бар.

Өзіңізді мектепке дейінгі тәрбиеші ретінде бағалай отырып, өзіңізге қарағанда қиынырақ. Теңізшісіне ол аса талапшыл, сондықтан оны объективті түрде бағалайды. Мектеп жасына дейінгі баланың өзін-өзі бағалауы өте эмоционалды және нәтижесі жиі оң болады. Теріс сипаттағы өзін-өзі бағалау өте сирек.

Мектепке дейінгі жастағы баланың өзін-өзі бағалауы көбінесе жеткіліксіз (көбінесе шамадан тыс). Бұл нәресте өзінің жеке қабілеттерін тұтастай жеке басынан ажырата алмайтындығына байланысты. Балалар басқалармен салыстырғанда жаман нәрсе жасап жатқанын мойындай алмайды, өйткені олар үшін өздері өзгелерден гөрі нашар екенін мойындайды.

Уақыт өте келе мектепке дейінгі жастағы баланың өзін-өзі бағалауы баламалы болуына қарай өзгереді және оның әлеуетін толық көрсетеді. Бастапқыда ол өз өнімділігімен немесе белгілі бір ережелермен ойындарда көрінеді, онда өз жетістіктеріңізді басқа балалар нәтижесімен

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы МКҚК

Балабақша әдіскері:

К.А.Калиева

Балабақша меңгерушісі м.а:

К.С.Калиева

Кеңес беру

«Агрессивті бала»

Өткізген: М.Максимова

Г.Кабылова

2019-2020 оқу жылы

Агрессивті бала

Қатыгез, агрессивті, төбелесқор және сотқар бала – ата –ананың үлкен уайымы, балалар ұжымының қолайлы болуының қауіпі, алаң «қатері», дегенменде ол бақытсыз жан, өйткені оны ешкім түсінбейді, аямайды және аяламайды. Бала агрессивтілігі – ішкі эмоционалдық жайсыздық белгісі, жағымсыз уайым кешені, психологиялық қорғаныстың барабар емес түрлерінің бірі.

Ондай балалар итеру, ұру, сындыру, шымшудың кез – келген мүмкіндігін пайдаланады. Олардың тәртібі арандатқыштық сипатта болады. Өздеріне агрессивті қатынасты тудыру үшін, олар аналарын, тәрбиешілерді, қатарластарын ашуландыруға тырысады. Үлкендер ашуланғанша, ал қатарластары төбелеске ұмтылмайынша, олар тоқтамайды, ашуландыруға тырысады. Мысалға, ондай қылықты бала, анасын салмақты қалыптан шығарып, шапалақ жемейінше, қасақана асықпай киінеді, қол жуудан бас тартады, ойыншықтарын жинамайды. Сонан соң ол жылайды, бірақ анасының аялауынан кейін салмақтылық танытады. Өзіне назар аударудың қызық амалы емес пе? Алайда бұл баланың іште жиналған психоэмоционалдық шиеленісті шығарудың жалғыз тетігі болып табылады.

Біздің қазіргі өмірімізде өкінішке қарай қатігездікті, шарасыздықты, қолайсыз уайымдарды болдыратын жағдайлар көп болып отыр. Балалар өз айналасындағы адамдардың көңіл – күйін айқын танып біледі. Сондықтан да ата – аналар баланың көзінше келеңсіз жағдайларды талқылау, апат және кісі өлімі жөнінде фильм көріп, басқалардың іс – әрекетіне өшпенділік таныту қажет емес. Жоғарыда айтылған көңіл толмау, наразылық балаға көрсететін жақсы үлгі емес және өскенде бумеранг болып балаңыздың орындауында болып қалуы ықтимал екенін ұмытпайық. Үлкендер балаларының өз әрекеттерін қайталауына, қарсылық көрсету позициясында және өзін қоршаған адамдар мен жағдайларды қабылдамайтынына таң қалмау керек. Егерде сіз, сіздің балаңыз қатігездікке бейім, мазақтағыш, төбелесқор және жануарларға аяушылықпен қарамаса, алдымен сіз өзіңізге төмендегідей сауалдар қойыңыз:

- Бұл қай кезде басталды?
- Агрессивтікті қалай танытады?
- Қандай жағдайларда агрессивті болады?
- Агрессивтіктің себебі не?
- Бала тәртібінде не өзгерді?
- Балаға не қажет?
- Сіз оған қалай көмектесе аласыз?

Агрессивтіктің себебі үнемі сыртқы болып келеді: отбасылық қолайсыздық, қалағаны болмау, қалау мен мүмкіншілік арасындағы айырмашылық. Сондықтан да бала агрессиясының себебін білу үшін, ішкі отбасы жағдайына сараптама жасаудан бастау керек. Бұл мәселені шешудің бастапқы қадамы болып табылады.

Балаңыздан агрессивтік тәртіп нышанын аңғарсаңыз, баламен төмендегі ойындарды ойнаңыз. Бұл ойынды отбасы ішінде немесе туыстар (аға, әпке) немесе балаңыздың достары қатысуымен де ойнауға болады. *Ең бастысы – өзіңіз ойында шынайылық танытыңыз, беріліп ойнау керек, сол уақытта бала сіздің шынайлығыңызды бағалайды және сезеді.*

"Шаңды шығару"

(4 жастан бастап)

Әр қатынасушыға «шаң жастық» беріледі. Ол оны қолымен соғу арқылы шаңнан тазартуы керек.

"ТЫНЫШТЫҚ ЖӘНЕ «РҰҚСАТ» САҒАТЫ"

(4 жастан бастап)

Сіз шаршаған кезде демалғыңыз келетін сағаттарда үйде тыныштық сағаты болатынын баламен келісіп алу. Осы сағатта бала тыныш ойнап, сурет салып немесе құрастыруы керек. Бірақ сіздерде «рұқсат» сағаты болады, ол уақытта балаға жүгіруге, айғайлауға, секіруге, ата – ана құралдарын алуға және оларға қалауынша асылуға рұқсат етіледі.

Ескертпе: "Сағаттарды" кезектестіруге, әр түрлі күні өткізуге болады, ол отбасы үшін әдетті нәрсе болуы керек.

"ҚҰЛАП БАРА ЖАТҚАН МҰНАРА"

(5 жастан бастап)

Жастықтан биік мұнара жасалады. Әр қатынасушы мұнараны шабуыл жасап жеңіп алып, төмендегідей жеңіс сөздерін айту керек:

"А-а-а", "Алақай!" және т.б. Мұнараның қабырғасын бұзбай биіктікке шыққан ойыншы жеңімпаз атанады.

Ескертпе:

- Әр ойыншы өзі жеңіп шығатындай мұнараны биік қылып істей алады.
- Әр шабуылдан кейін «жанкүйерлер» « Жарайсың!», «Тамаша!», «Жеңіс!» және т.б. қолдау және таңдану сөздерін айтып отырады.

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы» МКҚК

Бекітемін

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы»

МКҚК менеджерісі м.а:

К.С.Калиева

«Мен және біз» тренинг

(ата-аналарға арналған)

2019-2020 оқу жылы

Ата-аналарға арналған тренинг. «Мен және Біз»

Тақырыбы: Мен және Біз

Мақсаты: ата-аналардың көңіл – күйді жақсарту, бірігіп жұмыс істеу жүйесін дамыту, ой қозғату, әдістемелік көмектер беру.

Қатысушылар: ата – аналар, мұғалімдер

Жұмыс түрі: топтық

Барысы:

I. Кіріспе

Сәлеметсіздер ме! Қымбатты ата – аналар! Бүгінгі «Бірліктің барар жері – Мәңгілік ел» ашық есік күніне орай ұйымдастырылған «Мен және біз» тренингке қош келдіңіздер. Бүгінгі біздің отырысымыз ерекше болады деген үмітпен тренингті бастаймыз. Тренингіміздің ерекшелігі сол, тәрбие процесіндегі қиындықтарды біз боп, сіз боп пікірлесе отырып, ойымызды түйіндеп, өмір жолында пайдалану.

Отбасы — Адам баласының алтын діңгегі. Өйткені адам ең алғаш шыр етіп дүниеге келген сәтінен бастап, осында ер жетіп, отбасының тәрбиесін алады. Сондықтан да отбасы — адамзаттың аса қажетті, әрі қасиетті алтын бесігі.

Бала қанша білім алып, мектеп табалдырығын аттағанымен, оның өмірінің көп бөлігі әке — шешесінің қасында өтеді екен. Ал сіздердің ата — ана, өміріңізде үш рет мектепке баратыныңызды әрқашан естен шығармаңыз. Бірінші рет – өзіңіз, екінші рет – балаңыз, ал үшінші рет – немереңіз барады екен. Ендеше бүгінгі сабағымызға қатысып отырған ата — аналарға әрдайым осы балаларыңыздың қорғаны болып, немере сүйіп балабақшаға келе беріңіздер демекпіз!

II. Негізгі бөлім

1. Жаттығу «Өз балаңызды жақсы білесіз бе?»

Мақсаты: Ата — анамен баланың ортасындағы қарым — қатынасты анықтау.

Әр қатысушыға доп лақтырып, төмендегідей сұрақ қойылады.

1. Балаңыздың жақсы көретін түсі қандай?
2. Қандай тағамды сүйсініп жейді?
3. Балаңыздың атын еркелеткенде қалай атайсыз?
4. Балаңыздың ең жақын досының есімі кім?
5. Сүйіп оқитын пәні?
6. Балаңыз балабақшада қай топқа барады?

2. Балаңыз қандай мультфильмді жақсы көреді?
3. Балаңыздың тәрбиешісінің толық аты-жөні?
4. Балаңыз қай жылдан бастап балабақшаға келді?
5. Балаңыздың тобында неше бала бар?
6. Меңгерушінің толық аты-жөні?
7. Балаңыздың жақсы көретін киім үлгісі?
8. Балаңыз топта кімнің жанында отырады?
9. Күніне балаңыз қанша ақша жұмсайды?
10. Балаңыз балабақшаға неше жасында барды?

11. Жаттығу «Бақыт деген не өзі»

Кез келген адамнан өмірдегі ең қалаулы нәрсесі не екенін сұраңызшы.
«Мен тек бақытты болғым келеді» Біз бәріміз де сол үшін өмірге келгенбіз. Бірақ бақыт деген не?

Ата – аналар, қатысушылар өз ойларымен бөліседі.

Ортаға сынып жетекші шақырылып тапсырма беріледі: бүгінгі қатысушылардың ішінен ең бақытты деген кісілерді орын — орнымен тұрғызу.

Әрине «Қанағат қарын тойғызады», ендеше қанағат болған жерде бақыт та болады. Басқаларға қуаныш, бақыт сыйласаң, өзіңде бақытқа кенелесің. Өмірдің қызығы да осында!

3. Жаттығу «Аяқталмаған сөйлем»

5 – 6 қатысушы үлестірмелі қағаз таңдап алады. Берілген сөйлемді аяқтау қажет.

Сәби бақыты, ол –

Ата — ана бақыты, ол –

Әйел бақыты, ол –

Ер — азамат бақты, ол –

Ұстаз бақыты, ол –

— Мен өз отбасымды жақсы көрем, себебі....

— Отбасы бұл....

— Отбасым бақытты болу үшін....

— Отбасымда зорлық — зомбылыққа жол жоқ, себебі....

— Мен қалар едім отбасымның....

Барлықтарыңыздың пікірлеріңізге көп — көп рахмет.

4. Ата — аналарға кеңес

(оқылып, таратылады)

5. Рефлексия

Сабақ аяғындағы көңіл — күйімізді көрсетеміз.

III. Қорытынды

Психологтың қорытындысөзі

Ардақты ата — аналар! Жел бесіктен, жер бесікке дейінгі адам өміріндегі тәрбиенің ұйытқысы ата — ана мен мектеп. Болашақ десек те, келешек десе де бала — ұрпақ деген мағынаны білдіреді.

Адамның өзге тіршілік иесінен айырмашылығы — дүниеге перзент әкелген соң, оның болашағын ойлау, адам етіп тәрбиелеу.

Бала тәрбиесі — бір отбасының ғана емес, бүкіл қоғамның мемлекеттік абыройлы міндеті. Кезінде Әл-Фараби бабамыз «Ғылым емес, ең алдымен тәрбиеге көңіл бөлу керек, тәрбиесіз адамға ғылым баянды болмайды» — демеп пе еді. Осыған орай бүкіл ата — ана тәрбиеге бет бұруы керек. Ұрпақ тәрбиесіне мүдделі екендігін ата — аналар іс — жүзінде дәлелдеп отырулары тиіс. Міне осындай ынтымақ бірлігінде ғана ойдағыдай нәтиже берері ақиқат.

Ұлтымыздың қанындағы ізеттілік — дәрекілікке, қайырымдылық — қатыгездікке, жомарттық — тоғышарлыққа, адалдық — арамдыққа, парасаттылық — парықсыздыққа ауыспасын деген үлкен үміт тұр.

Өмірдің өтпелі қиын кезеңінде ұл — қыздарымыздың саналы тәрбие мен нақты білім алуларына күш салайық. Балаға жауапкершілікпен қарап, оқыту мен адамгершілікке тәрбиелеуде отбасының басым ролін мойындап, бірлесе, ынтымақтаса әрекет етуіміз қажет. Бала тәрбиесінде шыдамды болып, өз балаларыңызға жылуыңызды бере біліңіздер! Сіздің өсірген балаларыңыз сіздерді ылғида қуантып, қуанышқа бөлей берсін! — дей отырып, біз сіздермен қоштаспаймыз, келесі кездескенше қош, сау болыңыздар!

«Мөлдір» бөбекжай – бақшасы МККК

Тақырыбы: Баланың балабақшаға бейімделуі

Баяндама

Тәрбиешілер: Максимова М.О

Кабылова Г.С.

2019-2020 оқу жылы

аланың әлеуметтенуі қашан қайда басталады? Әрине бірінші отбасында және балабақшаға келгенде. Балабақшада таныс емес үлкен адамдармен, балалармен танысады, мінез құлық ережелері мен нормаларын меңгереді. Жаңа жағдайға бала қалай үйренеді? Өкінішке орай балабақшаға бейімделу көбінесе қиын және ауыр өтеді. Бала тамақ ішпейді, ұйықтамайды, балалармен және үлкен адамдармен араласудан бас тартады да, қоршаған ортаға деген қызығушылығы төмендейді, ойыншықтарды ойынға қатыстырмайды.

Баланың балабақшаға қиын бейімделу себептері:

- Басқа адамдармен бұрын қалып көрмегендіктен,
- Дәретке өзі отырып үйренбегендіктен.
- Кейбір тағамдарды жеу дағдысы жоқ, мысалы қызылша, орамжапырақ, қатты тамақты шайнап үйренбеген (картоп, нан).
- Балабақшаға келген алғашқы күндері бала 2 сағатқа қалу керек. Көбінесе ата-аналар жұмыс тәртібін айтып, баланы күні бойы балабақшада қалдырады. Осының нәтижесінде күрделі және созылмалы мәселелер пайда болады.
- Балаңызбен үйде сөйлесесіз бе, оны мақтайсыз ба, оны жақсы көретіңіз туралы айттыңыз ба?

Ата-аналардың балаға эмоцияналдық әсері көбінесе жағдайды қиындатады.

Әр отбасында бейімделудің үш түрі бар.

- жеңіл түрі- баланың мінез- құлығы 10-15 күнде қалпына келеді;
- орташа ауырлық бейімделу- 1 айдың ішінде;
- ауыр бейімделу- 2 айдан 6 айға дейін өтеді.

Қобалжулары қатты ата-аналардың балалары да балабақшаға қиын бейімделеді, өткені ата-анасының қобалжуын көріп, баланың қорқынышы ұлғая бастайды.

Осы кезде ата-аналар балаға көмек беруі керек.

Ертеңгілік қоштасуды жеңілдету тәсілдері:

-Баламен тез қоштасып үйреніңіз. Қоштасуды созбаңыз.

Бала сіздің қобалжығаныңызды көріп, тыныштануы ұзаққа созылады.

-Балаңыз сізге сенсін десеңіз, балабақшаға әкеліп, көрінбей қашып кетпеңіз.

-Балаңызға ұнайтын қоштасу рәсімін ойлап табыңыз және соны қатал ұстаныңыз.

Балабақшаға барғаны үшін жаңа ойыншық сатып алып, балаңызды алдарқатпаңыз.

-Балаға анық түсінік беру керек.

Бір рет болсын баланың дегенін істесеңіз әрі қарай баланы көндіру өте қиынға түседі.

2 -3 жастағы балалар үшін балабақшаға бейімделу күрделі құбылыс. Бейімделу уақытында баланың эмоциялық жағдайы көп өзгеріске түседі.

Сондықтан кеңес береміз:

- Үйдегі жағдайды балаңыз келетін топтың күн режимімен бірдей етіп ұйымдастыруға жұмыстаныңыз.
- Балабақшаның тамақтану ас мәзірімен танысып баланың үйдегі тамақтануына балабақшада ішетін тамақтар түрін қосыңыз
- Үйдегі жағдайда баланың өзіне - өзі қызмет етудің алғы шарттарына үйрете беріңіз: жуыну, қолын сүрту, шешіну, өз бетімен тамақтану, тамақ ішкенде қасықты пайдалану, горшокқа сұрану. Киімдері міндетті түрде өзіне ыңғайлы болуы шарт: шалбар не болмаса шорты замоксыз, белдеушесіз.
- Баланың «социалдық көкжиегін» кеңейтіңіз, ауладағы өзімен құрдас балалармен көбірек ойнатыңыз, жолдастарына қонаққа барсын, әжесінде қонуға қалсын т.с.с. Осындай тәжірибе жинақтаған бала өз құрдастары мен үлкендер арасында тез үйренісіп, тіл табысатын болады.
- Баламен жағымды эмоционалдық жағдайлар жасау қажет, ол көбіне ата – ана жағынан болуы қажет, балабақша туралы, оның өзіне керектігін түсіндіріп балаңызды сүйіп, аймалап, жиі оған өз мейіріміңізді көрсетіңіз. Есіңізде болсын Сіз көбірек осындай жылылық білдірсеңіз Сіздің балаңыз балабақшаға тез бейімделеді. Балаңыздың көзінше балабақша туралы өзіңізді толғандыратын мәселені айтудан аулақ болыңыз.
- Бірінші күні балабақшаға серуенге келген дұрыс, тәрбиешімен танысып, балаңызға жаңа достар табуға. Сондай – ақ балаңыздың сүйікті ойыншығын балабақшаға беріп жібергеніңіз абзал.
- Жоспарлаңыз, балабақшаға бірінші келген мезгілінде балаңызды бірінші күні – ақ күн ұзағына қалдырмауды. Балабақшаға жаңадан келген балалар алғашқы аптада 3 – 4 сағат, одан әрі түске дейін, айдың аяғына таман егер тәрбиеші кеңес берсе күні бойына қалдырылады.
- Кейбір балалар үшін аптаның ортасында жүйкесін тоздырмау үшін «демалыс» алуға болады.
- Бейімделу мерзімінде үйде демалыс кезінде баламен көп шұғылдануды қажет етеді, серуен жасау, күн режимін сақтау, эмоциялық жүктемесін түсіру қажет.
- Бала балабақшаға тек ауырмай келуі қажет. ОРЗ, ОРВИ сақтану үшін түрлі витаминдер пайдалану қажет, мұрын қуыстарын оксолин мазмен сылап тұру қажет.

Егер Сіздің балаңыз көпшіл, өз жақындарыңыз бен бірге бөтен адамдарды жатырқамаса, ойын кезінде өздігімен ойнай білсе, мінезі ашық, өз құрдастарымен мейрімді болса балабақшаға келген күннен бастап – ақ үйреніп кететіне сеніңіз.

Баланың балабақшаға барлық бейімделу уақытында психологпен балабақшаның медика – педагогикалық қызметі бақылауға алады.

Сәт сапар, саған балапан жаңа ортада!

2019-2020 оқу жылы

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы МКҚК

Балабақша әдіскері:

К.А.Калиева

Балабақша меңгерушісі м.а:

К.С.Калиева

Keңес беру

«Қиын баламен жұмыс»

Өткізген: М.Максимова

Г.Кабылова

2019-2020 оқу жылы

Мектепке дейінгі жастағы қиын балалар және олармен жұмыс істеу жолдары

Соңғы жылдары мектепке дейінгі жастағы балалардың қиын тәртібі өзекті мәселе болып отыр. Және де бұл мәселені шешу біраз қиыншылықтар тудыруда. Әсіресе, жаңадан келген жас мамандар үшін қиын балалармен жұмыс істеу оңайға соқпасы анық.

Мақаланы жазудағы алға қойылған мақсат – «Қиын балалар деп қандай балаларды айтамыз? Олармен жұмыс істеудің тиімді жолдары қандай?» деген сауалдарға жауап табу.

Мақаланың міндеттері:

- мектепке дейінгі жастағы балалар арасында кездесетін қиын балаларды сипаттау;
- балалардың қиын тәртібінің негізгі себептерін қарастыру;
- қиын балалармен тиімді жұмыс істеу үшін ата-аналар мен тәрбиешілерге арналған кеңестерді ұсыну.

Сонымен, қиын балалар деп біз қандай балаларды айтамыз? Балабақша тәжірибесінде неліктен «қиын бала» түсінігі жиі қолданылады? Балалардың қиын тәртібі жайдан жай еш себепсіз қалыптаспайды. Көп жағдайда баланың қиын тәртібіне негізгі себеп педагогикалық кері кету және дұрыс ұйымдастырылмаған тәрбие беру үрдісі.

Әрбір педагог «қиын бала» мәселесімен бетпе-бет келгендігі анық жайт. Қиын бала барлығын ренжітеді, басқа балалармен ойнау білмейді, ойыншықтарымен, басқа да заттарымен бөліспейді, үлкендердің айтқан сөздеріне, өтініштеріне құлақ аспайды, бір орында тыныш отыра алмайды, тіл алмайды, т.б. Балалардың мұндай қылық көрсетулеріне әртүрлі факторлар әсер етеді.

Біріншіден, жоғарыда айтып өткендей педагогикалық процестің дұрыс ұйымдастырылмауы;

Екіншіден, отбасылық тәрбиенің ерекшеліктері: бала өмірін дұрыс ұйымдастырмау, балаға деген қарым-қатынастың дұрыс болмауы, қорқыту, шектен тыс әлпештеу, қақтығыстар, т.б.

Үшіншіден, бала тұлғасының ерекшеліктері: өзін-өзі дұрыс бағаламау, қарым-қатынасқа түсе алмауы, эмоционалдық дұрыс жетілмеуі, өзіндік алдына қойған мақсатының болмауы, т.б.

Төртіншіден, ересектердің жағымсыз қылықтар көрсетуі;

Бесіншіден, құрдастары, топтағы балалармен арадағы қақтығыстар;

Алтыншыдан, психологиялық және физикалық дамуындағы ауытқушылықтар [1].

Қиын балалар қатарына әдетте, қобалжуы басым балаларды, гипперактивті балаларды, агрессивті балаларды, тұйық балаларды, ұялшақ балаларды және тағы басқаларын жатқызамыз.

Қобалжуы басым балалар – кез келген өмірлік жағдайларда, тіпті ол елеусіз мәселе болса да, үнемі алаңдаумен болатын адамның жеке психологиялық ерекшелігі тән балалар. Өздеріне қоятын талаптары тым жоғары, өздеріне қашанда сын тағады. Олардың өзін-өзі бағалауы өте төмен, барлық жағынан басқалардан нашармын деп есептейді. Мұндай балалар қашанда ересектердің қолдауын күтеді.

Баланың бойында қобалжудың пайда болу себептері:

- Бала мен ата-ана арасындағы қарым-қатынастың бұзылуы;

Түрлі себептерден пайда болатын ішкі қақтығыстар.

Қобалжуы басым балалармен 3 бағытта жұмыс жасау ұсынылады:

1. Өзін-өзі бағалауын жоғарылату;
2. Баланы қобалжытатын жағдайларда өзін басқаруға үйрету;
3. Денесін қысымнан босату.

Мұндай балалармен жұмыс жасауда драмалық ойындар жақсы нәтиже береді. Ойынның сюжеті баланың қорқынышы немен байланысты екендігіне қарай таңдалып алынады. Өзінің қорқынышын сурет арқылы бейнелеу, өз қорқынышы жайында әңгімелесу сияқты әдістер қолданылады. Қобалжуы басым балалармен жұмыс жасауда баланы біржолата қорқынышынан арылту мақсат емес. Мұндағы мақсат өз сезімдерін ашық және еркін түрде білдіруге көмектесу, өзіне деген сенімділігін арттыру. Уақыт өте келе бала өз іс-әрекетін бақылауды үйренеді.

Қобалжуы басым балаларға кез-келген тапсырманы орындау тапсырылса, оларда міндетті түрде «Мен істей алмаймын», «Менің қолымнан келмейді» деген ой туындайды. Мұндай жағдайда оған өзінен әлдеқайда кішкентай, қолынан ештеңе келмейтін баланы елестетуін тапсырыңыз. Одан соң, керісінше, тапсырманы орындау қолынан келетін баланы елестетсін. Осылайша ол тырысып көрсе жасай алатындығын түсінеді.

Агрессивті балалар – тіл алмайтын, қатарластарына өте қатал қарайтын, төбелесқор, шектен тыс белсенділік танытатын балалар. Агрессивті бала басқа балаларға үнемі шабуыл жасайды, оларды мазақ қылады және ұрады, ойыншықтарын алып қояды, сындырады, бір сөзбен айтқанда балабақшаның «қорқынышына» айналады. Олар ересектердің түсінігі мен қолдауына мұқтаж. Сондықтан біздің міндетіміз – балаға уақытылы жәрдем беру.

Балалардың агрессивті тәртібінің себептері:

- Ата-аналарының қабылдамауы;
- Ата-аналар тарапынан дұрыс қатынас жасалмауы;
- Жағымды эмоционалдық байланыстардың үзілуі;
- Орынсыз айтылған сындар мен баланы төмендететін ескертулер;
- Ата-ана назарынан тыс қалу;
- Физикалық белсенділігіне шектеу қою;
- Баланың жеке ерекшеліктері, оның мінезі, темпераменті, т.б.

Агрессивті балаларға қалай көмек көрсету керек? Мұндай балалармен жұмыс ұндай балалармен жұмыс 3 бағытта жүргізілуі керек:

1. Баланың ашу-ызасымен жұмыс істеу – яғни балаға өз ашу-ызасын басқа адамдарға зиянын тигізбей шығаруды үйрету. Ол үшін мынадай ойын түрлерін қолдануға болады: «Айқай қапшығы», «Тебуге арналған жастық», «Ашу-ыза парағы», т.б.
2. Өзін-өзі бақылауды үйрету – балаға ашу немесе қобалжу тудыратын жағдайларда өзін-өзі ұстай білу дағдысын үйрету. Ол үшін мынадай ойын түрлерін қолдануға болады: «Онға дейін санадым да мен шештім», «Сахнада ашу», т.б.

3. Баланың сезімдерімен жұмыс істеу – өзінің және басқа адамдардың көңіліне қарау, өзін басқа адамның орнына қоя білу, басқаларға сену сияқты қасиеттерді үйрету. Ол үшін мынадай ойын түрлерін қолдануға болады: «Суретке қарап әңгімеле», «Келеңсіз жағдайдан шығу», т.б.

Гипербелсенді балалар – қозғалыс белсенділігі шектен тыс жоғары балалар. Мұндай балалар бір сәт тыныш отыра алмайды. Ол күнімен қозғалыста, біреудің артынан қуады, секіреді, жүгіреді, тыным таппайды. Оның бірнәрсеге қызығушылық танытуы өте сирек, «Не үшін?» «Неліктен?» деген сауалдарды гиперактивті балалар жиі қолдана бермейді. Сауал қойған күнде де оның жауабын естуді ұмытып кетеді. Бала үнемі қозғалыста болса да ебедейсіз келеді, жүгіріп жүріп заттарды құлатады, ойыншықтарды сындырып алады, жиі құлап қалады. Көңіл-күйі күрт өзгереді. Бірде қатты қуанып жүрген бала, енді бір қарасаңыз бітпейтін еркелігін көрсетеді. Көп жағдайда агрессивті қылық көрсетеді.

Гиперактивті балалардың туындау себептері:

- Генетикалық себептер (тұқым қуалау арқылы беріледі);
- Биологиялық себептер (аяғы ауыр кезде мидың жарақаттануы, туу кезіндегі жарақаттар);
- Әлеуметтік-психологиялық себептер (ата-аналардың ішімдікке салынуы, тәрбиенің дұрыс ұйымдастырылмауы).

Гиперактивті балалармен қалай жұмыс жасау керек?

- Олар жазалауды қабылдай алмайды, керісінше, мақтау сөз оларға жақсы әсер етеді. Мұндай балаларды физикалық жазалаудан мүлде бас тарту керек.
- Қиын жағдайда баланы құшақтау, жұбату, өзіне жақын тарту жағымды нәтиже береді, ал үнемі ұрысу, шектеу қою жағдайды одан бетер өршітіп жібереді.
- Баламен бірлесіп оның күнделікті күн тәртібін ұйымдастыру баланың өмірін дұрыс ұйымдастыруға көмектеседі.
- Баланың талпыныстарын жиі айтып, мақтап отыру оның құштарлығын арттырады.
- Гиперактивті бала көпшілікті көтере алмайды, сондықтан оған бір ғана адаммен болу пайдалырақ.
- Мұндай балаларды қатты шаршатпау керек, шаршау олардың өзін-өзі басқаруын төмендетіп, белсенділігін арттырып жібереді.
- Қойылатын шектеулер міндетті түрде жұмсақ сөзбен байыппен айтылып жеткізілуі керек [2].

Ұялшақ балалар – өзін және өз мүмкіндіктерін басқа адамдар алдында көрсетуден қысылатын балалар. Ұялшақтыққа себеп болатын факторлар:

- Ерте анасынан айрылу;
- Ата-аналарының шектен тыс қаталдығы;
- Балаға қойылатын талаптардың көптігі.

Ұялшақ балалармен қалай жұмыс істеу керек?

1. Оны басқа балалармен салыстырмаңыз және де оның сәтсіздіктерін бетіне баспаңыз. Керісінше, оның аздаған жетістіктерін атап сол үшін мақтай біліңіз. Басты міндет – балаға шынайы сенім білдіру.
2. Оны асықтырмаңыз, жаңашылдыққа үйренуіне уақыт беріңіз. Ұялшақ балаға жаңа жағдайлармен танысуға, қарауға, мұндағы тәртіпті түсінуге біраз уақыт қажет болады.
3. Баланы батыл болуға күштеменіз. Ересектердің батылдыққа үйретіп айтқан кеңестерді еш нәтиже бермейді. Себебі, бала 7 жасқа дейін сезімдер мен бейнелер әлемінді өмір сүреді.
4. Балаға да, баланың көзінше де айқайлауға болмайды.
5. Балаға шектен тыс талап қою өте қауіпті. Бала оның тәртібіне, жетістіктеріне қарамастан өзін бағалайтындығын сезінуі керек.
6. Бала өз мүмкіндіктерін көрсете алатын, өзіне деген сенімділігін арттыратын, қатарластарының құрметіне ие болатын жағдайлар қалыптастыруға тырысыңыз [3].

Тұйық балалар – онша сөйлемейтін, балалармен онша ойнамайтын, тек жалғыздықты қалайтын балалар. Мұндай балалар табиғатынан үндемейді, көзін үнемі төмен салып жүреді, иығы еңкіш тартып тұрады, бірнәрсе айтсаң қалтырап кетеді, сөйлегенде ешқашан бетіне қарамайды. Балалардың тұйық мінезінің түрлі себептері бар:

- Баланың жеке психологиялық ерекшеліктері, жан-дүниесінің нәзіктігі;
- Баланың жанұяда жалғыз өскендігі;
- Ата-аналарының туыстарымен дұрыс араласпай, баланың көзінше тек жағымсыз пікірлер айтуы;
- Ата-анасының балаға дұрыс көңіл бөлмеуі;
- Табиғи, туа біткен кемістіктің болуы.

Тұйық балалармен жұмыс жасауда мынадай кеңестерді есте сақтаған жөн:

1. Ар-намысына тиіп, ақыл айта бермеу;
2. Бақылау арқылы баланың бойындағы қорқыныштарын анықтап, оны жеңуге көмектесу;
3. Сөйлеу, зейін, іс-қимыл дағдыларының қалыптасуына көмектесу;
4. Эмоционалдық жайсыздықтан құтылуға көмектесу;
5. Белгілі бір іске деген қызығушылығын арттыру [4].

Қиын балалармен жұмыс жасауда ата-аналар мен тәрбиешілерге арналған пайдалы кеңестер:

- Шыншыл болыңыз, бала сізге сенім білдіре алатын жағдайда ғана ішкі жан-дүниесін аша алады;
- Бала ең алдымен сіздің өзіне деген сүйіспеншілігіңізді қажет етеді;
- Барлық іске (кезекшілік, сабаққа дайындық, ойыншықтарды жинау, т.б) баланың қызығушылығын арттыра біліңіз, аздаған өтінішіңізді орындағаны үшін қуанышыңызды білдіріп, мақтай біліңіз;

- Балаға қарсы айтылған себепсіз жала жабулар мен шағымдарға мән бермеңіз, мейірімді болыңыз, бірақ әділдікті ұмытпаңыз;
- Баланы басқа балалармен достастыруға тырысыңыз, олармен бірге ойнаңыз, ортақ әңгіме айтыңыз;
- Қиын баланы мейірімді, ақкөңіл балалармен жиі бірге қалдыруға тырысыңыз;
- Баланың қабілеттілігін дамыта біліңіз;
- Баламен жеке жұмыс жасауға көбірек уақыт бөліңіз;
- Бала кез-келген мерекелік шараларға, ертеңгіліктерге қатысуы керек;
- Құлап қалса, жыласа – құшақтаныз, аяушылық білдіріңіз;
- Балаға өзіңіздің оның досы екендігіңізді, оған тек қана жақсылық тілейтіндігіңізді түсінуіне көмектесіңіз;
- Ешқашан басқа адамдардың баланың кемшіліктері мен тәртібін сынауға, оны мазақ қылып күлуге жол бермеңіз;
- Агрессивті тәртіп қорқыныш пен өзіне деген сенімсіздік нәтижесінде туындайтындығын естен шығармаңыз;
- Баламен бірқалыпты, сабырлы, жұмсақ дауыспен сөйлесіңіз;
- Ең бастысы бала қашанда шынайы. Сіздің мейіріміңізге міндетті түрде жақсылықпен жауап беретіндігі анық.

посындар:

Ишмаева Мансур Мамед

Азиева Таураб Мамед

Султанов Назем Мамед

Урманова Динара Мамед

Жомакбаева Аймур Жомакбаев

Шукратов Сапармур Шукратов

Жомакбаева Туррайруз Жомакбаев

Бурманбаева Кенкелди Бурманбаев

Мамедов Валерий Мамедов

Ишмаев Маур Ишмаев

Мамедова Маур Мамедов

Жунолаева Аморал Жунолаев

Дамиев Айсеген Дамиев

2019-2020 оқу жылында ата-аналармен жүргізілетін жұмыс жоспары:

Мақсаты: Ата-аналармен сенімді қарым-қатынас құру. Жанұя мен бөбекжайдағы ата-аналардың тәрбиелеу белсенділігін барынша дамыту және балаларды жан-жақты дамытып, тәрбиелеу үшін жағдайлар жасауға жәрдемдесу.

№	Жұмыс мазмұны	Мерзімі
1	Баланы бөбекжайға келуге дайындау және бейімдеу жолдары (әңгіме, жадынама) Ата-аналар жиналысы (тренинг, есеп) Сауалнама Жанадан келген балалардың отбасымен танысу (отбасына қатынау, әңгіме)	Қыркүйек
2	Ата-аналарға арналған тест Кеңес «Агрессивті бала» Жадынама «Баланы ойын өсіреді» Кеңес «Қиын баламен жұмыс»	Қазан
3	Денсаулық «Тұмаудан сақтану жолдары» Кеңес «Бөбекжайдағы баланың киімі» Ашық есік күні «Төлағай» отбасылар сайысы	Қараша
4	Ата-аналар жиналысы «Жаңажылдық безендіру, ертеңгілікке дайындық» Тәуелсіздік күніне арналған ертеңгілікке дайындалу Ақыл-кеңес «Бұзық бала тәрбиесі» Жадынама «Балалардың өзін-өзі бағалауына арналған жаттығулар»	Желтоқсан

5	<p>Денсаулық «Шынықсаң шымыр боласың» Ата-аналармен ойын алаңында қардан мүсіндер жасау (фото есеп) Жадынама «Қысқы ойындар»</p> <p>Ақыл-кеңес «Тәрбие отбасынан басталады»</p>	Қаңтар
6	<p>Жадынама «Қыңырлықты жою жолдары»</p> <p>Сауалнама «Бөбекжайымыз туралы сіздің ойыңыз»</p> <p>Денсаулық «Баланы тазалыққа баулу»</p> <p>Дөңгелек үстел</p>	Ақпан
7	<p>Ата-аналар жиналысы (Наурыз мерекесіне дайындық) Ата-аналармен бірге топты безендіру</p> <p>Ата-аналармен бірігіп этнобұрышты толықтыру Тренинг «Біз біргеміз»</p>	Наурыз
8	<p>Жадынама «Педагог болам десеңіз» Денсаулық «Сабын біздің досымыз» ойын-сауық</p> <p>Кенес «Ұлттық ойындардың маңызы» Жадынама «Күм терапиясы»</p>	Сәуір

9	Өзін-өзі жетілдіру жоспары бойынша сауалнамалар жүргізу Отбасылық сайыс «Ең үздік отбасы» Сауалнама «Баланың даму деңгейі қалай?» Қорытынды жиналыс	Мамыр
---	--	-------

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы МКҚК

Балабақша әдіскері:

К.А.Калиева

Балабақша меңгерушісі

К.С.Калиева

«Мәңгілік Ел» бағдарламасының жоспары

Тәрбиешілер: Жубаниязова Г.С.

Жылқыбаева Ә.А.

2019-2020 оқу жылы

«Мәңгілік ел!» бағдарламасы аясында кіші «Балапан» тобында жүргізілетін жұмыстарының жылдық жоспары.

Мақсаты: Отанын, елін, жерін сүйе, рәміздерін, ана – ілін ардақтап, құрметтеуге баулу. Бабалар ерлігін, даңқты істерін үнемі насихаттап отыру. Тарихи тұлғалар жайында айту, электронды құралдар арқылы көрсету, тарихи оқиғаға байланысты ойларын айтқызу, қиялын шарықтату отаншылдыққа баулу. Тарихи тұлғаларға еліктеуге, хакім Абай айтқандай «болмаса да ұқсап бағуға» тырысуға бағыттау.

	Тақырыбы	Өтілу барысы	Өтілетін айы
1	«Менің Отаным Қазақстан!»	Ертеңгілік	Қыркүйек
2	«Ата Заңым – Айбыным!»	Ертеңгілік	Қазан
3	«Егеменді елімнің ертеңімін!»	Ертеңгілік	Қараша
4	«Мен Қазақстанның азаматымын!»	Ел рәміздерін мақтан тұтуға тәрбиелеу. Ертеңгілік.	Желтоқсан
5	«Ерлігі еленген мұра, ұрпаққа ұран!»	Ертеңгілік	Қаңтар
6	«Шығыстың қос жұлдызы!»	Ертеңгілік	Ақпан
7	«Қаздауысты Қазбек бидің «Біз Қазақ...!» және Ж.Молдағалиевтің «Мен Қазақпын!» жырлары арқылы жыр шумақтарын жаттату.	Жыр шумақтарын жаттату.	Наурыз
8	«Батыр ата Бауыржан!»	Ертеңгілік	Сәуір
9	ҰОС ардагерлері және еңбек ардагерлерімен кездесулер ұйымдастыру.	Кездесу	Мамыр

«Мөлдір бөбекжай-бақшасы МКҚК»

**Тексерілді:
Әдіскер: М.О.Максимова**

**Бекітемін:
Меңгеруші: К.С.Калиева**

«Мәңгілік ел!» бағдарламасы аясында

***«Егеменді елімнің
ертеңімін!»***

**Тәрбиешілер: Жұбаниязова Г.С
Жылқыбаева А.А**

Мақсаты: балаларға тәуелсіздік туралы ұғындыру, туған жерін, елін құрметтеуге тәрбиелеу. Патриоттық сезімдерін ояту.
Мереке қарсаңындағы көтеріңкі көңіл – күй.

Жүргізуші:

- Армысыздар құрметті тәрбиеші апайлар мен қонақтар және сүйкімді бүлдіршіндер!

- Балалар, сендер тәуелсіз қазақ елінің жас ұландарысындар. Сондықтан өз жерімізді өз елімізді әкелер мен аталарымыз сияқты қадірлеуге, сүйуге, қорғауға тиіс екендеріңді естен шығармайық.

Хор: «Біз өмірдің гүліміз!»

Ернұр:

Сарыарқаның даласында,
Күн шуағын төккен күн.
Елім менің, жерім менің,
Баққа қолы жеткен күн.

Бағым:

Бостандығым тұңғыш рет,
Аққанатын қаққан күн.
Әже әлдилеп немересін,
Басы айналған бақтан күн.

Айза:

Көк аспандай тулайтын,
Желтоқсанның күні бұл.
Елім деген ұлдардың,
Елжірейтін күні бұл.

Диас:

Мереке бүгін ұлы күн,
Бабалар рухы көксеген.
Азаттық елдің ұлымын,
Теңескен төбесі көкпенен.

Қарақат:

Әрқашан күн сөнбесін,
Аспаннан бұлт төнбесін.
Әрқашан, әрқашан,
Көк байрағым желбіресін.

Алуа:

Тәуелсіздік таңын сүйем.

Таңмен бірге келді ме өлең,
Көк туына басымды ием,
Көгімізде желбіреген.

—

Қ – Қазағымыз аман болсын!

А - Азамат боп мен ертең, Отанға қызмет етем!

З - Заманымыз тыныш болсын!

А - Аман болайық!

Қ - Қыран құстай биік болайық

С - Сарарқа даласында бейбітшілік болсын!

Т - Табиғатты аялайық

А - Елбасымыз аман болсын!

Н - Нанымыз көп болсын!

Хор: «Біз бақытты баламыз!»

I кіші «Балапан» тобының ата-аналармен жүргізілетін жұмыс жоспары.

Қыркүйек

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	Топтық ата-аналар жиналысы (ағымдағы оқу жылына дайындық, топтың жылдық жұмысымен таныстыру, келісім шартқа отыру) «Балапан тобының балалары қандай?» (сұрақ-жауап?)	Балапан тобының балаларының қандай болатынына тәрбиеші және ата- ана бірге жұмыс істеген жағдайда жақсы жетістікке жетеді.	Тәрбиешілер
2	Педагогтардың ата аналармен әңгімелесуі «Ата- ананың қобалжытатын тақырыбы бойынша әңгіме»	1-3 жастағы балалардың тәрбиесі жөніндегі сұрақтар бойынша ата-аналарға көмек көрсету.	Тәрбиешілер

Қазан

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	«Ана өмір шуағы» атты суреткөрме	Бала мен ата аналар арасында бірігіп суреткөрмесін жасау.	Тәрбиешілер
2	Бірігіп топты қысқа даярлау (терезелерді қаптау)	Топ ережелері және жоспарларымен ата аналармен бірігіп жұмыс атқару.	Тәрбиешілер

Қараша

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	«Тәрбие отбасынан басталады»	Ата аналар арасында балаларды экологиялық тәрбиеге жүктеу, бірігіп жұмыс атқару.	Тәрбиешілер
2	«Қасымыздағыларға көмек көрсету» құстарға жемсалғыштарға жем шашу.	Балаларды табиғатты қастерлей білуге үйрету.	Тәрбиешілер

Желтоқсан

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	Ата аналар жиналысы: «Балалардың тілдерін қалай дамыту?»	Қазақ тілінде жетік сөйлей білуге, өз ойын жеткізе білуге тәрбиелеу.	Тәрбиешілер, мед. бике.
2	«Жаңа жыл келді!» ата аналарды топты безендіруге қатыстыру.	Мерекеге топты безендіруге балалармен ата аналарды қатыстыру.	Тәрбиешілер

Қаңтар

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	«Сықырлы ұлпалар» көрме	Ата аналар мен балалар арасында өз шығармашылықтарына белсенділіктерін арттыру.	Тәрбиешілер
2	Қайырымды істер «Көлікте үлкендерге орын беру»	Үлкендерді сыйлауға, әдепті бала болуға тәрбиелеу.	Тәрбиешілер

Ақпан

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	Ата аналармен бірге өз учаскемізді қардан тазарту.	Өз еңбегін бағалай білуге тәрбиелеу.	Тәрбиешілер, Ата – аналар.
2	Суреткөрмесі: «Әке асқар тау»	Мерекеге қарсы суретті көрме ұйымдастыру, жақын туыстарын қуанту.	Тәрбиешілер, Ата – аналар.

Наурыз

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	Көрме жасау «Аяулы, анашым!»	Әке мен бала суретті көрменің ұйымдастырушысы.	Тәрбиешілер
2	Көктем мерекесін қарсы алайық!	Мерекеге ата аналармен бірге бару. Жақсы көңіл күй сыйлау.	Тәрбиешілер

Сәуір

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	«Кел, күлейік!» атты күлкі кешін өткізу.	Ата аналарды бала жұмыстарына көмек беруге, олармен басталған істі аяғына дейін жеткізе білуге үйрету.	Тәрбиешілер, ана.
2	Бақшамыздың көркеюіне қол ұштарын беру.	Бақшадағы жұмыстарды бірге атқаруға бейімдеу.	Тәрбиешілер, ана.

Мамыр

№	Белсенді жұмыс түрлері	Мақсаты	Жауаптылар
1	Жеңіс күніне көрме ұйымдастыру.	Ата аналарды жеңіс мерекесіне арналған кештерде өз көмектерін тигізе білуге бейімдеу.	Тәрбиешілер, ана.
2	Ата аналар жиналысы: «1-3 жастағы баланың оқу мен тәрбиелеудегі дамуы»	Оқу жылының аяқталуына ақпарат беру, жазғы уақыттың жұмыс жоспарымен таныстыру.	Тәрбиешілер, ана.

«Мөлдір» бөбекжай-бақшасы МКҚК

Балабақша әдіскері:

К.А.Калиева

Балабақша меңгерушісі м.а:

К.С.Калиева

Баяндама

**«Жаңадан келген баланың
балабақшаға қалыптасуы»**

Өткізген: М.Максимова

Г.Кабылова

Тақырыбы: «Жанадан келген баланың балабақшаға қалыптасуы».

Ұлы педогогтардың пікірінше, м.ж.д. баланың эмоцианалды көңілінің дамыуы оның тәрбиесінің ең маңызды шарттарының бірі болып табылады. Мектеп.ж.д.баланың эмоционалды күйзелуі болашақта жеке тұлға болып қалыптасуы үшін қауіп-қатер тудырады. Баланың ішкі эмоция көңіл-күйінің қатынасы әлеументтік жағдайы даму үшін ықпал етеді. Міне осыған орай м.ж.д.баланың эмоционалды,әлеументті және адамгершілік жағынан дамуы тығыз байланысты деген ұғым қалыптасады. Қазіргі заман педагогика ғылым тұрғысынан қарасақ сәбидің әлеументтік-эмоцианалды дамуы ол , м.ж.д баланың өте күрделі социализациялық мәселесі. «Социализация - әлеуметтік ортаға баланың бейімделуінің күрделі, көп жоспарлы процессі. Бұл мәдениеттену, адамгершілік құндылықтардың жүйелері.

Мынадай негізгі мақсаттар ерекшеленеді:

Мектепке дейінгі ересек жас балаларының әлеуметтік және эмоцияналды салаларының жұмыстардың мазмұнын анықтау..

Балалармен жалпы дәстүрлер, адамгершілік қағидалары туралы ойластыру және өткізу.

Бала-бақшада баланың бейімделуі қалай болады?

Баланың бақшаға алғаш келуі ол бала организмі мен психикасы үшін өте күрделі процесс.

Ол шынымен жаңа кезеңге өтеді, организмның дамытуы үшін жаңа шарттар енгізіледі..

Мамандар баланың балабақшаға бейімделуінің (адаптация) 3 негізгі түрлерін ерекшелейді: жеңіл, орташа және ауыры.

Жеңіл бейімделуі - балабақшаға келудің алғашқы күнінен бастап баланың тәбеті төмендеп, балалармен ойнауға ниеті жоғалады, бірақ бұл бастапқы 10-20 күндей болады. Ата-аналар баласының бірінші айда кенеттен ауыратынын есте сақтауға керек, бірақ ауру зардапсыз 7-10 күннен аспайтын түрде өтеді.

Орташа ауырлау бейімделуі -балалардың эмоционалдык ккңіл-күйі нормада (20-40 күндерден кейін) ұзақ мерзімнен астам келеді. Алғашқы екі ай бойы балада тілдік немесе физикалық белсенділіктің нақтылы өзгерістері байқала алады.

Бұдан басқа, балаларда 30-40 күндерде салмақтың ептеген жоғалтуы байқалады.

Баланың ауыр бейімделуі - (пневмония, бронхиттер, құлақтың қабынуы және тағы басқалар) кедергілермен ағатын көп ауруларда (бала көп жылайды, анасынан ажырағысы келмейді, отыруға арналған жағдайда ұйықтайды, бұғады, мінез-құлықтағы табанды өзгерістері болады. (өсу, салмақ) физикалық көрсеткіштер де, зерделі дамыту да ауыр формасы бар балалардың бейімделулерінде балабақшада кенет баяулайды. Егер баланың күйі 60 күннен астам бір ыңғайланбаса ата-аналар шара қолдану керек.

Психологтар баланың бейімделуін жеңілдету үшін бірнеше негізгі жаттығуларды қабылдауына көңіл бөлу керек.

Баланы бақшаға баруға алдын ала әзірлеуі, және үйрету (горшокпен қолдану қасықтар, шыны аяқ, пайдалану, жуыну) өзіне қызмет көрсетудің дағдыларын балдырғандар сөзсіз жасайды.

Сәбидің ата-аналарымен бірге алдын ала мектепке дейінгі мекемеге кіріп-шығуы, топ бөлмесімен және тәрбиешілермен, бақшаның тәртібімен танысуы керек. Балабақшаға баласын беретін, ата-аналардың алдында бақша туралы тек қана жағымды сәттерді балаға айтуы, сонымен бірге баланың жанында аз уақыт қалуға мүмкіндік беруге болады. Ата-анасы баласын бақшаның ауласында серуенге шығарып балаларды бақылатады.

Балабақшада баланың машықтануы 1-2 сағаттан бастауға керек, бір жұмадан кейін түскі тамақ және ұйқыға қалдыруға талаптануға болады. Ата-аналар қашан бала күні бойы қалдыруға мүмкін болатынына көз жеткізгенде қалдырады.

Сәбидің жеке басының дамуы ерте кезеңнен басталады. Баланың дамыуында ықпал етуші ол бала өмірінде кездесетін жағдайлардың түгелдей дерлік бола алады! Баланың даму процессінде ересектер үлкен ықпал етеді. Бірақ баланың дамыту ортасына беру өз ерекшелігімен көрінеді. Баланың эмоцияналды көңіл-күйін дамытуы, баланың тілін дамытуы, баланың психикалық және психологиялық дамытуы – баланың жан жақты дамытуы жанашыр адамдардың қатысуысыз өте қиын болар еді.

21-ғасырда телевизор, интернет, реклама, т.б

Баланың дамуына әсер етпейді деу мүмкін емес. Медия-деген үлкен «әлем терезесі» деуге болады, мұнда ең бастысы кішкентай сәбилеріміздің осы «терезеге» дұрыс қарай білуге ықпал ету. Сондықтан баланың аналитикалық қабілеттілігі мен ойлау жүйесін дамыту.

1 ден 3 жасқа дейінгі баланың эмоционалды көңіл-күйінің дұрыс дамыту үшін оның жетістігін дәлелдеп, үнемі мадақтау маңызды.